

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XXVII. Quanta veneratione digna sit antiquitas legum ecclesiasticarum, & de necessitate earum, & de primis ecclesi[a]e legislatoribus, & de nominibus canonum, quae eorum vim & vsum declarant. & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

batur: vt intelligi potest ex epist. Nicolai primi ad Michaelē & Basiliū: enumerās enim q̄ nobis falsò tūc obijciebāt, mentiūtur quoq̄ (inquit) nos agnū in pascha, more Iudæorū, super altare pariter cum Dñico corpore benedicere & offerre. Vt igitur hoc Paulus in epistol. ad Corint. correxit, quod ad ecclesiam pertinebat: sic, cū illud subiunxit statim, Cætera, cū venero, disponam, de dispositionibus canonicis cæterarum rerum ecclesiasticarū, necessariò, vt dixi, intelligendum est. Præterea, cū Apostolus præcepit mulieribus, vt tacerent in ecclesia: & si quid vellent discere, domi viros suos interrogarēt, quia turpe est (inquit) mulieri, in ecclesia loqui: fati apertè docuit, neminem debere facere in ecclesia, quod eum non deceat. Vt autem admoneret, multa esse huiusmodi, quæ non deceat quemlibet facere in ecclesia: sicut mulieres non decebat in ea loqui, etiam discendi causa, nedūm docendi, quod episcopis & presbyteris tantū licet, quos iubet Apostolus esse idoneos ad docendum, & sicut nō decebat loqui linguis in ecclesia sine interprete, neque rursus decebat ab omnibus hoc prohiberi, idcirco complexus multa huiusmodi, ad decorum & ordinem ecclesie pertinentia, subiunxit: Omnia autem honestè & secundū ordinem fiāt in vobis: Cū enim dixit, κατὰ τάξιν, id est, secundū ordinem, quis dubitet, quin traditionem regularum ecclesiasticarum significārit, ad quas dirigenda esset decetia eorum, quæ in ecclesia agenda erant? Quæramus igitur à negatoribus canonum Apostolicorum, quem ordinem dicat Apostolus, cū dicit, Omnia secundū ordinem fiānt: nisi enim traditus esset ab apostolis ordo aliquis ecclesiasticæ conuersationis, vnusquisq̄ sibi ordinem fingeret, qui sibi videretur, vt apud Luteranos fit, apud quos multiplex varietas, & miranda discrepantia cernitur in ijs, quæ apud nos vno ordine in ecclesia fiūt, quia scilicet eadem sunt in ecclesijs Catholicorum canonica Apostolorum traditiones & consuetudines, quibus pax & concordia earum continetur, vt glorificetur Deus per Christum Dominum in spiritu sancto.

Quanta veneratione digna sit antiquitas legum ecclesiasticarū, & de necessitate earum, & de primis ecclesie legislatoribus, & de nominibus canonū, quæ eorum vim & vsum declarant, & quomodo quæ Plato diuinè de officio perfecti legislatoris scripsit, sancti Apostoli spiritu sancto docente, intellexerunt & seruauerunt, & de ijs, quæ in libris Clementis de Constitutionibus Apostolorum continentur, cum ijs collatis, quæ Paulus in epistola ad Colossenses notauit & distinxit, et quæ testimonia scripturæ sint, disposuisse apostolos ecclesiastica legibus ecclesiasticis, id est, Canonibus. Cap. 27.

Postremò ecclesiasticos canones sanctorum Apostolorum ipsa antiquitas maximè omnium tueri debet. Præclare enim doctissimus Græcia Plato in 7. libro de legibus scripsit, omnes homines eas leges vene-

R 2 rari

Quò omnia honestè & secundū ordinem fiānt in ecclesia, quæ secundū Canon. Apostol. fiunt.

rari solere, vereriq; in eis quicquam nouare, in quibus alti, educatiq; essent, & quæ diuina quadam sorte multis seculis immutabiles permãssent: neq; eas recordarentur, nec audissent, vllò vnquam tempore aliter habuisse. Hęc diuinus Plato. quod quidem, quia rectè dictum est, nostrũ est, id est, Christianorum, vt Iustinus martyr in priore pro Christianis apologia scripsit. Vtrũ verò canones apostolorum adedò antiqui sint, vt vel antiquitas ipsa venerari eos cogat, interrogemus Magd. & reliquos eiusdem discipline homines, num memoriam præteritorum seculorum replicare possint, cùm maiores sui aut alijs, aut nullis apostolorum canonibus vterentur? quod si non possunt, certè, vt nihil præterea aliud, ipsam saltem antiquitatẽ, quam idem author proximè ad deos accedere ait, reuereri istos oportebat, si vel rationem tantũ naturæ hominis insitam audire vellent: aut Dei munus, & necessarium vsũ legum ecclesiasticarum non ignorare. Etenim si necesse fuit, vt Deus causa corporis tuendi medicos nobis daret, & qui hominẽ ex terra formauerat, vt ex terra quoquẽ remedia gigneret, ex quorum obseruatione medicinæ ars existeret: de medico enim dicit scriptura, Propter necessitatem creauit illum altissimus, & de terra creauit medicinam: quanto magis necessarium fuit, vt animarũ medicos, id est, legislatores daret, qui ex ratione naturæ hominis insita, leges iustas, quæ sunt instar medicinæ, ex-

Vndè antiquitas & reuerentia canonum apostolorum appareat omnibus.

Eccle. 38.

Comparatio legum cũ medicina, & legislatorũ cum medicis.

Quid Clemens de legibus civilibus scripserit.

Qua leges civiles ab ecclesia recipiuntur. Legũ & Canonum parem esse necessitatem.

Primi legislatores ecclesiastici, qui.

1. Cor. 3. Vndè leges ecclesiastica dicuntur canones.

promerẽt? quod quidem factum esse videmus, & vsu ipso legum testamur, quas voluit Deus per Romanos, vt Clemens in libro 7. de constitutionibus apostolorum ait, splendere & enitere, vt iustis eorum legibus, & eorum in cunctum orbem dominatu, euangelica prædicatio, ac gentium omnium ad fidem conuersio præmunitur. Hoc enim fuit diuinæ prouidentia consilium, vt beatus Cyrillus Iuliano apostata in lib. 7. respondit, Christianis obijcienti, quod legibus Romanorum parerent. Quod si necesse fuit, vt à principio euangelij leges essent seculares, quibus, qui populo præessent, ad eius emendationem vterentur, (nemo enim dubitat, vt S. Calixtus pontifex ait, leges humanas, rationi & honestati non repugnantes, esse amplectẽdas, præsertim vbi ecclesiasticæ, inquit, dignitatis auctoritatem defendunt, & pro adminiculo tuentur) profectò necesse quoquẽ erat, quod nemo vnquam sanæ mentis negãrit, vt leges etiam ecclesiasticæ essent, quibus, qui ecclesiæ præessent, cùm res postulare, ecclesiasticos emendarent ac corrigerent, quasq; ipsi custodirent. Potestates enim, quæ præsumunt, vt rectè quoq; idem Plato scripsit, ministræ legũ sunt, quibus seruire debent, vt bene alijs imperare possint. Primi ergò legislatores ecclesiastici, quos Deus ecclesiæ dedit, fuerunt sancti Apostoli, qui, tanquàm architecti quidam spirituales, (Dei enim ædificatio, sicut Apostolus ait, sumus) ecclesiasticas leges pœnis sancitas, quod proprium est legum, tulerunt, quas rectè canones, id est, regulas vocãrunt, quod eos, qui huiusmodi legibus non pareant, neque dominus spiritualis, sicut Beatus Petrus ait, ædificari velint, ceu ligna quædam curuata & inflexa, vt Protagoras apud Platonem ait, vi & minis suppliciorũ

cor-

corrigant, & ad spiritualis ædificij vsum aptent & accommodent. Typos quoque Græci patres interdum nominare solent, Latini formas, quod huiusmodi canonibus tanquam quibusdam exemplaribus, vitam & mores ecclesiasticorum conformari oporteat. Aliquando etiam *ῥῆσ* appellant, Latini verò patres definitiones, quod sint iusti & iniusti, honesti & inhonesti, decori & indecori, distinctiones. Neque verò tantum canones istos sancti Apostoli sanxerunt, vt hoc quoque obseruetur: sed alia etiam multa, vt perfecti legislatores, de omni disciplina, ac omni genere virtutis, & honestatis, ac decori, de omni statu, ac ordine, & gradu hominum tradiderunt: quæ similia sunt doctrinæ & monitis, quàm legibus, quibus vinculum vitæ Christianæ, & incolumitas ac conseruatio ipsorum canonum continentur: quæ omnia Clemens Romanus, qui ea descripsit, *διατάξεις ἢ διδασκαλίαι τῶν ἀποστόλων*, vt beatus quoque Athanasius testatur, vocauit: nos dispositio- nes vel doctrinam Apostolorum interpretemur. Hanc doctrinam libris 7. complexus est Clemens: extremo autem libro, id est, 8. canones Ecclesiasticos Apostolorum. Hi enim sunt *τὸ κορυφαίωτατον τῆς ἐκκλησιαστικῆς διατυπώσεως*, id est, summum in dispositione rerum Ecclesiasticarum, vt idem in 3. capite eiusdem libri 8. scripsit, imitatus, vt mihi quidem videtur, cum aliàs, tum hinc diuinum Platonem, cuius fuit perstudiosus. is enim *τὸ νομοθετεῖν*, in quarto libro De legibus, *πάντων τελειώτατον πρὸς ἀρετὴν* esse dicit, id est, inter cætera summè ad virtutem valere, ferre leges. Sed vt iam Illyricus, & sui contubernales, vel eorum successores, Apostolorum charisma hinc in ferendis legibus ecclesiasticis, quas canones vocârunt, agnoscant, qui nec Athenis eruditi sunt, neque Platonis discipuli fuere, neque libros eius legerunt: conferamus, quæ Plato, solam rationem ab authore naturæ homini ingeneratam secutus, de officio legislatorum diuinè scripsit. Quicquid enim apud omnes scriptores rectè dictum est, vt iterum dicam, authore Iustino, nostrum est: Interpretemur ergo eisdem ferè verbis, quæ in principio libri 7. de legibus scripsit: Natis igitur, inquit, liberis tum maribus, tum fœminis, maximè consentaneum est, vt deinceps de eorum educatione & disciplina dicamus: Hæc enim silentio prætermitti non potest. quæ autem de ea dicentur, similia monitis, quàm legibus, videri possunt. Homines enim cum soli sunt, & in domibus suis, aut voluptate, aut dolore, aut cupiditate impulsæ, facillè multa & parua, & quæ non omnibus apparent, præter legislatoris consilium, & propositum committunt, quæ varios & dissimiles mores ciuium efficiunt, id quod ciuitatibus nocet. Etenim quia tum minuta sunt, tum frequentia, non decet leges de eis ferre, eaque pœnis sancire, nè leges scriptæ interitum capiant, si in leuioribus & sapius leges transire homines affuecant. Quare aditus quidem ad leges de huiusmodi institutis & disciplina ferendas non patet? ea verò rursus silentio prætermittere non licet. Et paulò post, rursus de huiusmodi institutis, quæ doctrinæ & monitis, quàm legibus, similia sunt, his ferè verbis ait: Sunt

R 3 autem

Quare canones dicti sint τῶτοι ῥῆσ, Latine forma & definitio- nes.

Quales sint que Græcè dicuntur διατάξεις.

Quomodo que de officio perfecti legislatoris diuinè scripsit Plato, in apostolis sermo- ne imperitis cernuntur.

autem hæc omnia, quæ nunc exequimur, illa quæ à multis vocantur instituta non scripta. Nec aliud sunt leges patriæ, quas vocant, quam omnia huiusmodi, quæ, rectè paulò antè dictum est, non oportere leges appellare, neque tamen illa ipsa præterire, ac missa facere: sunt enim hæc vincula totius Reipub. ijs omnibus, quæ tum scripta sunt, tum adhuc scribentur, interiecta ceu patria quædam & prisca instituta. quæ quidem cum rectè posita sunt, & in vsum collocata, tum eorum exercitatio ac consuetudo leges latas protegit, & incolumes seruat: sin verò propter negligentiam non rectè exercentur, eueniet, quod in ædificijs solet, cum labefactatis fundamentis, & antiquis illis, quibus fulta sunt superiora, necesse est corruiere omnia: atque alia sub alijs iacere, tum inferiora illa, quæ sustinebant, tum fastigia, quæ postea subuersis illis vetustis, ædificio fuerant imposita. Quare, cum ita se rem habere intelligamus, oportet nouam ciuitatem ex omni parte vincire, & vt ea robur accipiat, nihil siue magnum, siue paruum, ex ijs omnibus prætermittere, quæ quis leges, vel mores, vel officia appellare potest. His nanque omnibus, ceu vinculis, colligatur ciuitas. vtrunque enim sine altero firmum non est. Quare non est mirandum, si multa & quæ parua simul videntur instituta, in hanc tractationem nobis incurunt, quæ longiores faciunt leges. Hactenus Plato. Si ergò hæc, quæ Plato, cum nouam illam ciuitatem, quam animo informauerat, legibus & moribus constitueret ad officium boni legislatoris, optimo illo suo, & diuino ingenio, multis disciplinis instructo, multisq; laboribus ac studijs limato, & vsu rerum ac diurnitate temporis perfecto, cum summa omnium admiratione & laude, pertinere intellexit: si hæc, inquam, sancti Apostoli, nec in libris Platonis versati, immò neque grammatici, sed potius idiotæ, & omnis humanæ sapientiæ ignari, cum nouam ecclesiam tum ex Iudæis, vetere lege ac Iudaico ritu assuefactis, tum ex gentibus, quæ Deum ignorabant, constituerent, seruauerunt: quis non dicat, à Deo & ab spiritu eius illa didicisse? Hi igitur, vt ab spiritu sancto eruditi, non solum canones illos ecclesiasticos sanxerunt, sed, vt dixi, permulta alia tradiderunt instituta de omni disciplina vitæ Christianæ, & ecclesiasticæ conuersationis, & de omni genere virtutis cuiusque ordinis & gradus hominum: quibus illa continentur, quæ dicuntur *νόμιμα ἄγραφα*, siue *ἔθισματα*, vel *ἐπιτηδεύματα*, vt sua illa vocauit Plato, quæ nos dicere possumus instituta non scripta, consuetudines, & officia: quibus quia cuncta in ecclesiastica Repub. disposita sunt, vno verbo *ἡ ἀράξαις*, id est, dispositiones vocantur, sicut Paulus Apostolus, cum dixit, Cætera autem, cum venero, disponam: Græcè enim est *ἡ ἀράξαις*, vnde *ἡ ἀράξαις* dictæ sunt, quæ vnà cum canonibus, qui sunt ecclesiasticæ leges, 8. libris, vt antè dixi, à Clemente Romano in persona apostolorum scriptis, continentur: quibus comprehensa sunt illa, quæ Paulus generaliter complexus est, cum ait: Deceterò fratres, quæcunque sunt vera, quæcunq; pudica, quæcunq; iusta, quæcunq; sancta, quæcunq; amabilia, quæ-

I. Cor. II.
Philip. 4.
Materia constitutionum
Apostolicarum
generaliter
ab Apostolo
descripta.

quæcunq; pudica, quæcunq; iusta, quæcunq; sancta, quæcunq; amabilia, quæ-

quęcūq; bonę famę, si qua virtus, si qua laus disciplinę, hæc cogitate, quę didicistis, & accepistis, & audistis, & vidistis in me: hæc agite, & Deus pacis erit vobiscū. Vbi enim nō est eadē distinctio veri & falsi, pudici & impudici, iusti & iniusti, sancti & nō sancti, amabilis & nō amabilis, bonę famę & infamę, virtutis & vitij: immō cōtrā, alij aliud verū dicūt, alij item aliud honestū, & alij aliud iustum, similiter in reliquis, ibi nō potest esse pax, sed schisma: vt aliud nos pudicū, aliud Luterani: hi enim concubitū sacerdotis cū vxore pudicū, nos incestū dicimus: similiter aliud nos verū, aliud Luterani: & eorū aliud Melanchthoniani, aliud Illyriciani: idcirco nec eis nobiscum pax est, nec ipsi inter se. Apud nos verō, & in nostris ecclesijs nulla huiusmodi dissensio, sed potius pax. Omnes enim idipsum, sicut Apostolus præcipit, dicimus: & vno sensu ac sciētia sumus in distinguēdo vero à falso, honesto ab inhonesto, iusto ab iniusto, similiter in alijs. Interrogemus ergo Magdeb. vnde petenda sunt ista, quęcūq; vera, quęcūq; iusta, quęcūq; pudica, & quę sequuntur, quę Apostolus dicit didicisse, accepisse, & audisse, ac vidisse Philippenses? nō enim ista omnia in Euāgelio, aut epistolis scripta esse dicturi sunt. Quorsūm enim, si nulla erant in ecclesia νόμιμα ἡγάφα, id est, instituta sine scripto, Paulus ad Thessalonicēses scripsisset, Te-
 nete traditiones, quas audistis siue per sermonē, siue per epistolā nostram? Quorsūm itē ad Corinthios, Cætera, cūm venero, disponā? Si enim dispositiones sine scripto valere nō volebat, cur non scripsit absens, quę erat coram sine scripto dispositurus? nō enim apostoli ad præsentē scribebāt, sed ad absentes. An non erat opus constituere modū conueniendi in ecclesiam, ministrandi in ea, tum concionandi, psallendi, orandi, sedendi, recipiendi sessam aduentantes, communicandi, dispensandi bona ecclesię, & eis vtendi? Præterea infinita alia, ad disciplinam ecclesiasticam pertinentia, quę Apostolicis constitutionibus à Clemente Romano descriptis, diuinē disposita sunt: quibus, vt antea dixi, comprehensa sunt illa, quę Paulus ad Philippenses scripsit, quęcūque sunt vera, quęcūque pudica, quęcūque iusta, & quę sequuntur, quę & didicistis, & accepistis, & audistis, & vidistis in me. Sunt enim in his, exempli causa, constitutiones pudicitię in ad-
 spectu, in sermone, in cultu corporis, in balneatione, in habitatione ministrorū ordinis sacri cum coniugibus suis, & quęcūque alia ad pudicitiam pertinent. Sunt item constitutiones iusti, erga Deum, seipsum, parentes, vicinos, ciues, peregrinos, magistratus populi, præfides ecclesię, erga seruos & dominos, peccatores & pœnitentes. Sunt præterea in constitutionibus apostolicis, quęcūque amabilia, quęcūque bonę famę in rebus omnibus, quibus homines vtuntur, omne item genus virtutis & actionis laudabilis: omnia enim sancti Apostoli disposuerunt, quęcūque ad ordinem & honestatem, ad pacem & disciplinam vitę Christianę, & ecclesiasticę conuersationis, & ad prouidendum bona coram Deo & hominibus pertinebant. Hi etiam disposuerunt atque ordinauerunt, quęcūque de ritu
 mystici

Que sit materia apostolicarum constitutionum.

2. Theß. 2.

2. Cor. 1

De constitutionibus apostolorum generaliter ab apostolo comprehensis, & singularim à Clemente descriptis.

myſtici ſacrificij à Chriſto inſtituti, nobis tradiderunt: ad quod dignè faciendum & participandum, vniuerſa diſciplina eccleſiaſtica, & monita atque inſtituta apoſtolica referuntur, vt in quo tota æternæ ſalutis fiducia collocata nobis ſit, & in quo cuiuſque hominis Chriſtiani iudiciũ extremum pendeat: vndè Dauid de extremo iudicio prophetans, cùm ſeſſuri ſunt ſancti Apoſtoli, ſicut Dominus dixit, ſuper 12. ſedes, iudicantes duodecim tribus Iſrael, vt qui per vniuerſum mundum euangelium prædicauerunt, ijdem eos, qui vel audire noluerunt, vel auditum non ſeruauerunt, iudicent: prophetans, inquam, in ſpiritu de extremo iudicio, & de ſanctis apoſtolis, qui etiam vt nos, in voce Archangeli reſurgunt: Congregate, inquit, (angelis enim iubet) ſanctos eius, (Apoſtolos dicit) qui diſponunt ſiue ordinant teſtamentum eius ſuper ſacrificia: in iudicio enim illo non reſoſcetur ratio de ſacrificijs veteris teſtamenti, ſed noui: nec enim illa vetera Apoſtoli diſpoſuerunt, immò Moyses, ſicut ei Dominus præcepit: ſed in nouo teſtamento ritum (vt dixi) myſtici ſacrificij, & cæremonias ac religionem diſpoſuerunt & ordinauerunt. Sicut Clemens partim in lib. 2. de conſtitutionibus Apoſtolorum, plenius autem in 8. totam Miſſam ac ritum myſtici ſacrificij deſcripſit, quò cætera, vt dixi, quæ in eccleſia à ſanctis Apoſtolis diſpoſita ſunt, referuntur. Habemus igitur non ſolùm Paulum teſtem, diſpoſuiſſe ſanctos Apoſtolos eccleſiaſtica, cùm ipſe Paulus de ſe dicat, cætera autem, cùm venero, diſponam: ſed etiam prophetam Dauid. Quòd ſi Apoſtoli ſancti eccleſiam, & eccleſiaſticam conuerſationem, ac populi Chriſtiani diſciplinam tam multis conſtitutionibus diſpoſuerunt, quò ad legiſlatorum quoque officium pertinebat: quomodo, quòd præcipuũ erat, immò ſummum in perfecto legiſtatore, prætermiſſent? Summum enim erat, leges ferre, quæ minas haberent ad ſanandum neceſſarias, ad quarum legum conſeruationem, illæ tam multiplices, vt antè diximus, conſtitutiones, conſuetudines, & antiqua inſtituta & monita, tanquàm pro cemia, vt Plato illa ſua vocat, adhibita ſunt. Etenim, ſi Apoſtoli ſancti paſtores erant, immò principes paſtorum, quis audeat dicere aut cogitare, neglexiſſe eos partem illam, quæ gregi rationali cuſtodiendo & paſcendo maximè neceſſaria eſt? vt enim parum fermenti, ait apoſtolica conſtitutio, totã maſſam corrumpit, & muſcæ morientes putrefcere faciunt vnguentum ſuaue: ſic quoque (inquit) ouis ſcabioſa in reliquas oues ſcabiem tranſfundit, niſi ſeparetur à ſanis: canis etiam rabioſus, quicquid attigerit, in eo periculum affert. Quarè, ſi hominem (inquit) flagitioſum ab eccleſia non remoueamus, facimus domum Dei ſpeluncam laronum. Plato quoque libro 9. de legibus, rationè naturæ inſitam ſecutus, pœna (inquit) legis alterum duorũ facit: aut enim qui pœnas dedit, melior efficitur, aut minùs malus. Ezechiel quoque inter cætera, quæ malis paſtoribus neglecta exprobrat, illud etiam ait: Quòd eiectum erat, non reduxiſtis: oportet enim eicere ex eccleſia, cùm peccati genus poſtulat, ſicut ſcriptum eſt in Deut. Auferas malum de

Math. 19.

Pſal 49.

1. Cor. II.

Quomodo non
ſolum Paulum,
ſed & Dauid
reſtetur, diſ-
poſuiſſe Apo-
ſtolos eccle-
ſiaſtica.

Quomodo præ-
cipuũ & ſum-
mum in legis-
latore, non
potuit ab apo-
ſtolis omitti.
Apoſtolos non
potuiſſe eſſe
paſtores abſ-
que legibus.

Clemens lib. 2.
1. Cor. 5.
Eccle. 10.
Ezech. 34.
Deut. 13. &
19.

lum de medio tui, vt audiētes ceteri, timorem habeant, & nequaquam au-
deant talia facere : quod quidem ad ecclesiam quoq; nostram pertinere
Apostolus interpretatus est, cū ad eos, qui ex ecclesia propter peccatum
publicum, quod notorium vocant, sunt eijciendi, retulit: Auferte (inqui-
ens) malum ex vobisipsis. Sed eiectum non oportet negligere, quod pro-
pheta Ezechiel in malis pastoribus accusat, vt paulo ante dixi: quin potius
eum, inquit apostolica constitutio, qui in peccatis fuit, & per irrogatio-
nem pœnæ ex ecclesia electus est, nè finas foris permanere: immò recol-
lige eum, & conuerte, vt sic emendatum in ouile restituas, id est, in ec-
clesiam.

*De Synodis, quæ ad exemplum Apostolorum canones ediderunt, & de
Apostolorum canonibus in capita 50. cum canonibus Synodorum, ante an-
nos mille à quodam Constantino relatis. item quibus rationibus constet, gu-
bernationem ecclesiarum ecclesiasticis legibus Apostolos constituisse. Et cur
Apostoli canones sine scripto tradiderunt, & de dispensationibus canonum
Apostolorum, & quomodo iustæ ab iniustis distinguantur, & quid de ea re
Eutycheianus Pont. & Igmarius Rhemen. scripserint. Cap. 28.*

Q Vales verò minas istas & pœnas, quibus ecclesiasticæ leges sanc-
tæ sunt, esse decebat, quia prudenter Constantinus cognomento Quid Constā-
tinus quidam
scripserit iam
olim de pœ-
nis, quibus
sanciti sunt
canones.
ἀπὸ σχολαστικῶν notauit & scripsit, interpretabor eisdem verbis, quæ
ille præfatus est in collectione canonum Apostolorum & Synodorū, quos
tempore Iustiniani in 50. capita distribuit, qui sunt loci communes illu-
strium rerum ecclesiasticarum. Discipuli (inquit) Christi, ijdemq; Apосто-
li, quin etiam, qui eis successerunt, & ecclesiæ sanctæ Episcopi & doctores
fuerunt, quibus multitudinem gentium ac Iudæorum, fallacia & tyranni-
de diaboli liberatam, & ad regem ac Dominum gloriæ recto animo & fide
conuersam, spiritus sanctus sanctè regendam commisit: non sunt arbitrati
decere, vt qui peccarent, verberibus afficerentur, vt ciuiles leges faciunt:
hoc enim valde stultum esse videbatur, ac nimis indecorum: immò potius
studebant, vt quàm promptissimè periculis se pro eis objicerent: retrò
regressos reuocarent: errantes adhuc, & à recta deflexos, sine mora corri-
gerent: in profundum præcipitados, omnibus modis extrahere curarent.
Qui verò iam putrescerent, ac valde ægrotarent, sapienter gladio spiritus
abscinderent: contractos, & viribus defectos, quibusdam blandis pharma-
cis & vinculis rationalibus alligarent, & eis pristinam valetudinem, diuina
gratia & spiritu sancto adiuuante, restituerent. Igitur, qui illis successuri
erant, vt eos, quibus quisque eorum suo tempore præesset, saluos & incol-
lumes conseruarent, habitis concilijs, leges quasdam & canones non ciui-
les, sed diuinos, de ijs quæ agenda essent, aut non, ad corrigendos cuiusque

S mores